

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 4.

V Ljubljani, dné 23. januarja 1897.

Letnik II.

„Slovenski List“ izhaja vsako soboto. — **Naročnina** mu je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. Posamične številke se prodajajo po 7 novč. — **Dopisi** pošiljajo naj se uredništvu „Slovenskega Lista“ v Ljubljani. — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** naj se pošiljajo upravištvu „Slovenskega Lista“ v Ljubljani, Resljeva cesta št. 5. — **Oznanila in poslanice** se računajo po ceni navadni v Ljubljani. Naročnikom 10 % ceneje.

Spoznavajmo in celimo narodove rane.

Poljedelstvo in obrt sta bila od nekdaj tesno združena v isti družini. Poljedelec je ob deloval zemljo, a baval se tudi z obrtovanjem. In to se nahaja še sedaj med prebivalstvom. Seveda propada, kakor sploh vse ono, kar je nekdaj bilo v blagostanje revnejšim slojem. To obrtovanje ali hišno (domačo) industrijo je ugo nobil socijalni razvoj človeške družbe, kjer odločuje velik kapital v pogubo slabejšim z nečutenim jednostranskim izkoriščanjem človeških in prirodnih sil, ali pa oslabil vsled zanemarjanja in nerazumnosti naobraženih in odločilnih krogov, ki nočejo iz sebičnih in strankarskih razlogov spoznavati, upoštevati in pomagati revnejšim slojem naroda.

Tako propada hišna industrija in ž njo poljedelstvo, ker jedno daje drugi potrebna sredstva. Kjer je torej uničena hišna industrija, tam se gotovo slišijo tožbe, da se kmetu slabo godi, saj „uboga zemljica“, ki je že tako izsesana, ne more poleg ogromnih državnih, deželnih in občinskih zahtev pošteno rediti kmetskega prebivalstva.

Ako je pa hišna industrija iz raznih razlogov postala glavni vir dohodkov, tedaj je prešla v mali obrt. In ne sliši li se dandanes povsod klic, da preti malemu obrtniku pogin?

Na uprašanje, „kaj je hišna industrija“, od govarjajo nam različne definicije, katerih tu navajati pač ni naš namen.

Ako kmetovalec v svojem ali pri svojem bivališču poleg poljedeljskega ali gozdarskega obavljanja vrši izdelovanje gospodarskih potrebščin in obleke ali pa kupčijskih predmetov, katerih izdelovanje spada v obrtniško ali industrijsko področje, tedaj imenujemo način takega

proizvajanja — hišno industrijo (Exner: Hausindustrie Oesterr.)

Člani rodbine so delavci; plačani pomagači so le izjemoma. Družina je bila proizvajnik, obrtni izdelovalec in potrošnik. Ta normalni položaj gospodarskega razvitka se je na mnogih krajih — tako pri nas šele v zadnjih sto letih, kakor trdi Haquet — preobrazil v zmislu trgovinskega občenja.

Kmetiškemu prebivalstvu je hišna industrija istotako važen vir blagostanja, kakor poljedelstvo. Čas, kateri preostaja poljedelcu — in tega je mnogo — porablja v izdelovanje svojih poljedeljskih in gospodarskih potrebščin.

V mnogih krajih, kjer so temu ugodne razmere, razvila se je posebna stroka n. pr. slamarstvo, žebjarstvo itd. toliko, da so se izdelki spečavali najprvo po najbližji okolici in pozneje se je razvila živa in plodona kupčija ž njimi po vsej deželi in tudi daleč preko mej.

Prebivalstvo si je pridobilo sosebne ročnosti in gibčnosti v svoji stroki. Pri načinu obdelovanja surovin, pri oblikovanju po samolastnem uzorcu prirejenega orodja in sosebno pri izdelkih samih se zrcali narodova izumljivost, bistrost, fizična usposobljenost in izvornost.

Ni mi treba menda posebe poudarjati, kolike važnosti je proučevanje hišne industrije ne samo za narodnega gospodarstvenika in socijalnega statistika, temveč tudi za vsakega tehnologa in sosebno za onega, ki hoče spoznavati potrebe in rane ljudstva in mu pomagati do blagostanja. Proučavati je potreba sosebno razvoj hišne industrije in nje sedanji žalostni položaj. Tako sistematično proučevanje nam še le ponuja spoznanje ugonablajočih sil, možno je pa tudi dobiti pravi zmisel, kako pripomoči hišni industriji do lepega razvoja na podlagi primerni s danjim razmeram in tako okrepiti kmetu ta drugi glavni vir njegovega blagostanja.

Napredovanje obrta, industrije, trgovine in prometa in raznih modernih prosvetnih in gospodarskih nazorov uplivalo je mnogo na razvoj individualnosti kmečkega ljudstva, kakor tudi na njegove socijalne razmere, in to v mnogem oziru sila pogubno. Ni pa krivo temu neposredno toliko napredovanje in popolnjevanje tehniških naprav, kakor pa počasna in naravnim zahtevam nepriležna uravnava človeške družbe; in ker se je ta v mnogem oziru razvila v nasprotju z naravnimi zakoni, v nasprotju z zdravim razumom, zato je mnogo plodov tehniških in gospodarskih študij, ki so namenjeni v občo korist človeštva, prešlo v monopol nekaterih privilegovancev in vsled le teh izkoriščevalnih špekulacij še v izsesavanje ljudskega imetja in ugonabljanje človeške morale.

Ko še tvornice niso imele tolike razširjenosti in takih izkoriščevalnih namer, kot danes, bilo je delo pri ljudstvu, v družinah v večji časti in boljšem spoštovanju, saj se pa tudi ob sebi umeje: poprej je delo donasalo blagoslov delavcu, družini, ljudstvu, sedaj pa donša bedo in fizično onemoglost; „blagoslov“ dela pa uživa samo izvoljenec, ki nima žuljavih rok.

S temi besedami smo hoteli samo opozoriti na to rano narodovo, ker se bode obširnejše gotovo še kaj razpravljalo na tem mestu, bodi že o splošnem razvoju in položaju te stroke ali pa tudi specialno o naši hišni industriji. — K.

Angleškoameriška mirovna pogodba.

V Bernu je sedež „Mejnarodni svetovnomirovni pisarnici“, kateri je v prvi vrsti namen delovati v to, da bi se preprečile vojne, to je da bi se preporne stvari med državami ne rešavale s prelivanjem drage človeške krvi, nego mirnim potom. To društvo vodi častni

O stoletnici Vodnikovih „Lublanfkkih Noviz“.

Pod tujo streho od l. 1800.—1843.

Dolg presledek malone 43 let je med Vodnikovimi in Bleiweisovimi „Novicami“. V tej mednoviški dobi si je morala slovenščina zavetja iskati pod tujo časniško streho. Kdor bo pisal zgodovino slovenskega časnikarstva, moral bode v poštrev jemati tudi one redke inojezične časopise, ki so tam pa tam odstopali slovenščini kak prostorček. Naj navedemo tu nekatere črte iz njih.

Uradni francoski list „Télégraphe officiel“ je objavil v 61. številki dne 31. malega srpana 1811 Vodnikovo veličastno odo, natisnjeno izprva za predgovorom „Pifmenoiti ali Gramatiki sa Perve Shole“: Ilirija oshivlena“. Poleg stoji latinski prevod: „Illyria rediviva“. Do dana jako oduševljeno pisana opomnja urednikova svedoči, kako so cenili Francozje pesnika Vodnika. Isti list je v nemški izdaji l. 1813. (št. 51) naznanil „Slovar némshko-slovensko-latinski“, ki ga je namerjal izdati Vodnik.

Slovenščini so odpirali svoje predaie nekatere nemški listi. L. 1804. je dobila Kleinmayer-

jeva „Laibacher Zeitung“ prilogo: „Laibacher Wochenblatt zum Nutzen und Vergnügen“. Ta list se je pečal z domačo zgodovino, prinašal je životopise zaslužnih mož in leposlovno berilo. V prvih letnikih je priobčil v njem marsikatero slovstveno zanimivost profesor Ivan Anton Zupančič. Med ostalo gradivo se je včasih pomešala tudi kakšna slovenska drobtina. Dne 29. listopada 1814 je prinesla 45 številka Wochenblattova „Pesem. Ob flavnimu Godu Franzeta I. Efttraharfkgiga Zefarja, poleg vishe: Gott erhalte Franz den Kaiser, na godbo sloshene po Josephu Haydn: péta v Metliki 4. dan mefza Lftopada 1814.“ „Laibacher Wochenblatt“, ki je razglasil že poprej tri nemške pesmi akademika Janeza Vessela, poklonil je v 24. številki l. 1818. Slovencem pesniški prvenec Vesela Koseskega: „Potashva — Sonnett“, pod katerim stoji podpis: Janes Vesel. „Potashvi“ je pridejan nemški prevod, ali, kakor sodi Levstik v Ljublj. Zvonu l. 504 — nemški izvirnik. V „Wochenblattu“ je izhajal baš tisto leto Vodnikov nemški spis: „Römische Denkmähler in Illyrien“. Iskreno priporoča urednik konec leta gojitev domoznanstva, med drugim piše: „Neutrudni starejšina domovinskega starinoslovja gospod prof. Vodnik bodi vzgled v tem mlajšim talentom“.

Konec l. 1818 je nehal „Laibacher Wochenblatt“. „Ker pa ta list ni namenjen samo za mesto Ljubljano, nego za vso pokrajino, kateri stoji na čelu Ljubljana — piše uredništvo v 52. številki i. l. — ker bi baš s tem pridobila njegova notranja vrednost, če se mu pridružijo sodelavci iz te ilirske pokrajine, zato naj se v prihodnje namesto „Laibacher Wochenblatt“ zove sploh „Illyrisches Blatt“ ter pod to tvrdko od blizu in daleč sprejema vse, kar je količkaj v zvezi z ilirskim imenom.“

Prekrščenec, ki je pod imenom „Illyrisches Blatt“ jel izhajati dne 1. prosinca 1819 v Ljubljani, je jako važen v slovenskem slovstvu. Pod njegovo gostoljubno streho je bila slovenščina popolnoma domača.

„Illyrisches Blatt“ 1827 št. 2. je prinesel prvo Prešernovo pesem: „Dekelzam“ s podpisom P. in s pridejanim nemškim prevodom. V tem listu je zagledal beli dan prvi Prešernov sonet: „Verh fonzza feje fonzov zela zheda“, njegove prve gazele. Nemški „Illyrisches Blatt“ je bil poleg „Kranjske Čbelice“, nemške „Carniolije“, ki se je osnovala l. 1838. v Ljubljani ter je prinesla v III. letniku nemški sonet Prešernov, ponatisek njegove pesmi „Bog te obar“ in „Sgubleno vero“, in poznejših Bleiweisovih „Novic“ ono glasilo, v katerem je objavil naš pes-

tajnik Ducommun, a podpira je gmotno švicarska vlada. Po vesoljnem svetu ima podružnic in po vseh teh družstvih širi se in dela propaganda za zgoraj označeno misel.

Toda vse to je le idejalno delovanje, zakaj dotle, dokler rešujejo države preporna uprašanja z orožjem in kanoni, nima to delovanje praktičnih posledic. Ako bi kdaj dosegli, da bi nehale vojne, odzeli bi državam največja bremena, preprečili bi nečloveško klanje narodov in posvečevali bi lahko vse svoje gmotne sile prosveti in napredku. Tako pa danes stokajo vse države in narodi pod težkim bremenom militarizma.

Največji dobrotnik bil bi torej narodom, kdor bi odpravil vojsko. Kakor se kaže, utegnejo te dobrote postati deležni narodi, kateri so po daniki angleške države in Zjedinjenih držav. Pretekli teden podpisala sta namreč angleški poslanik v Washingtonu in ameriški državni tajnik unanijih stvari veleznamenito mirovno pogodbo za dobo petih let. Ako se ta pogodba sprejme, zaključilo se bode devetnajsto stoljetje s činom, ki ostane najznamenitejši spomenik človeškega duha in napredka v svetovni zgodovini.

Glavne točke angleškoameriške pogodbe tiče se pravic do kakega ozemlja in denarnih terjatev. Ako bi v bodoče nastal prepir med Anglijo in unijo radi denarne terjatve in ozemlja, podvržeta se obe državi razsodišču, kateremu je v teh stvareh odločevati. Ako se gre za kako denarno terjatev, imenuj Anglija jednega pravnika na glas, in takisto unija jednega pravnika za sodnika. Ako se ta dva ne bi mogla složiti, izvolita po preteku treh mesecev tretjega sodnika, čegar glas odločuje.

Ako pa se preporno uprašanje tiče ozemlja, postopa se takisto. Preporna stvar se predloži tribunalu šestorice. Polovico teh sodnikov imenuje angleška kraljica, a polovico predsednik Zjedinjenih držav. Razsodba je veljavna, ako je pet glasov proti jednemu. Ako se prepir tiče ozemlja Zjedinjenih držav, imenuje predsednik sodnika iz tega ozemlja za člana razsodišča; ako pa se tiče prepir britanske naselbine ali posesti, imenuje kraljica sodnika iz tega ozemlja.

Zelo važna je točka glede na denarne terjatve, ako se oba pravnik ne bi mogla zjediniti za tretjega. V tem slučaju imenuje tretjega sodnika, kateri odločuje, kralj švedski in norveški. In ravno v tej določbi vidi se mogočni upliv Rusije in ruskega carja. Ameriški listi poročajo, da je prebivalstvo Zjedinjenih držav Rusom in ruski politiki kaj prijazno, da veje v njem ruski duh.

Dasi je angleškoameriška pogodba dozda še na papirju, vendar zagotavljajo javna glasila, da se pogodba v kratkem sklene. Četudi vsled take pogodbe ne izginejo vojske, vendar imamo

veliko upanje, da se večkrat radi malenkostnih stvari ne bodo razburjali narodi. Tudi pogodba nima toliko moči v sebi, da bi brzdale tisto vladu, ki hoče na vsak način vojsko; toda, ako prelomi dano besedo, nakopa si odgovornost in zaničevanje pred drugimi narodi, katerim so tako pogodbe svete in neprelomne.

Gojimo torej upanje, da napočijo mirnejši časi narodom; upajmo, da se preporna uprašanja med državami ne bodo reševala s prelivanjem krvi, nego pri zeleni mizi, pri kateri bodo o naši usodi odločevali mirni in modri možje; možje, kateri bodo imeli pred očmi le blaginjo narodov. Ako se to zgodi, in upajmo, da se zgodi, potem bode to znak in zmaga civilizacije.

Izvorni dopisi.

Od nekod. Ne zdi se mi važno, odkod da je dopis, ampak kaj pravi. Da se tudi jaz veselim lista, ki še malo časa izhaja, a si je pridobil splošnih simpatij pri vseh, katerim je res kaj do slovenske stvari, to se samo ob sebi razume, drugače bi za list ne pisal. — Kar moram pri „Slovenskem Listu“ najpopreje poudarjati, je to, da mi je list imponoval s tem, da ni takoj na prva polena, katera so mu podvrgli, odgovoril zopet s poleni, ampak da je napad — molče prežrl. To se mi je zdelo moški. Tako se je list ognil tistemu prepiru, ki se vleče kakor večna nit po naših drugih časnikih. O tem prepiru se je pisalo že jako mnogo, jedna stranka obdolžuje drugo prepira; nobena ne bode rekla, da je tudi ona kriva. Ta prepir je dosegel toliko stopinjo, da se hujska stan zoper stan, da se sovražijo rodoljubi, ki so se nekaj skupno nahuševali, da prijatelj prijatelju ne zaupa. Prišli smo tako popolnoma do osebnega prepira. Stvari od osebe ločiti, tega pri nas ne znajo več. Izginilo je tisto, kar bi nam moralo biti vedno pred očmi, namreč celokupnost naroda slovenskega. Dandaneš se ne gleda več na to, kako bi se narodu v celoti koristilo, ampak na to, kaj bi koristilo dotični stranki. In tu naj omenim nekaj, česar se je nekdo že v jedni zadnjih števil dotaknil. Naši časniki so popolnoma pristranski. Kaj čuda, da je redek mož, ki bi imel jasen pogled o vseh slovenskih razmerah; saj skoro ni mogoče. Posamezni listi so samo nekaka reklama za može, poslance dotične stranke. Le pogledjmo, kakšna so poročila mestnega, deželnega ali pa državnega zbora. Da bi si kdo iz poročil naših časnikov pridobil nepristranski pregled o delovanju naših poslancev, trdil bi jaz, da bi moral uzeti v roke dunajske časnike, kajti iz naših je nemogoče soditi njih delovanje. Tu se vidi, da mnogim ni do tega, kaj govoré slovenski poslanci, ampak kdo govori. Prišli smo celo tako daleč, da se natančno navajajo uzkliki.

kakega poslanca, dočim se cel govor poslanca slovenske nasprotne stranke le s par besedami omenja. To je res žalostno, ali res je. Ne nava-jam nobenega konkretnega slučaja, da se ne poré, da osobno napadam. V tem oziru se mi zdi „Slovenski List“ res izboren, ker poroča tako, kot da bi bili vsi naši poslanci v vseh zastopih popolnoma jedini. In tako je prav, to je res slovensko delo, ki zida, a ne razdira. Pa tudi, kar se tiče stvari v naši ožji domovini, kako hvaležno delo ima tu „Slovenski List“. Kolikokrat se zgodi kaka afera, ki ni častna morda za kako stranko, in tu pade druga čez njo ter stvar pretirava; — tukaj ima naš list dolžnost, da pokaže stvar v pravi luči. List je popolnoma neodvisen, njemu se ni bati, da pride od kake mogočne osebe kak „veto“, tak list je res list za slovenski narod, katerega že tako na vseh straneh stiskajo. Pri tem bi pa jedno stvar uredništvu priporočal. Pri dopisih naj bode jako previdno. Po dopisih si marsikdo naredi sodbo o celem listu. Seveda je težko, nadzorovati resničnost dopisov, ali večkrat je kaka beseda kriva, da se obsodi potem list sam. Zanašam se pa na uredništvo, da bo vselej, kakor dozda, taktno postopalo. „Slovenski List“ — ti se pa širi po domovini in sejaj seme bratske ljubezni!

Z Goriškega. Lepe reči imamo na Goriškem! Naši slovenski katoličani — so v nekako zvezo stopili s katoliškimi Lahi, ki prav tako sovražijo vsako slovensko stvar, kakor židovska klika. V tem so vsi Lahi jedini. Ako je treba kako brco dati znanemu glasilu goriških Slovencev ali pa tudi s kolom udariti, takoj so slovenski častiti gospodje pripravljeni to storiti in ne pomislijo, da s tem udarijo le svojega brata, ki se trudi za teptane goriške Slovence. Ko pa laški katoličani svojo zagrizenost pokažejo nasproti Slovincem in se zdi slovenskemu katoliškemu glasilcu potrebno posvariti, o tedaj namesto ostre besede pride iz slovenskega katoliškega tabora le „prijateljska beseda“ in ponižna prošnja, naj bi vendar tudi laški katoličani kako „prijazno besedo“ izgovorili v prilogi Slovincem. Res, daleč so prišli naši slovenski katoličani na Goriškem! Sto in sto ozirov imajo do katoliškolaške stranke in na levo in na desno gledajo, da bi se kakemu Lahu las ne skrivil. Kadar pa nastopijo proti svojim bratom in delavnim rodoljubom, tedaj pa se dvignejo prav visoko in z vso silo in v veliki razjarjenosti planejo nadenj, očitajoč jim vsa možna in nemožna hudodelstva.

Znano je, da gonja proti slovenščini v goriških cerkvah prihaja od Ecove strani. Prvi je bil župnik pod Turnom, ki ima nekako glavno besedo pri laškokatoliškem glasilu, drugi je zdaj oskrbnik cerkve sv. Antona, ki je bil ob svojem času podpredsednik rajne „Pro Patria“. Pogum dobivajo goriški Lahi od slovenske strani. Ko

niški prvak dr. Prešerin ogromno večino svojih slovenskih poezij. V tem časniku je priobčeval tudi nemške prevode svojih slovenskih pesmi, nemške izvirne sonete, ter izdal nemško žalostinko prijatelju Matiji Čopu. Še celo tedaj, ko so že izhajale „Novice“, ni se mogel odtrgati Prešerin od svojega nemškega glasila. Marnov Jezičnik XVIII, po katerem je posneta ta črtica o Prešernu, natančno našteva vse, kar je natisnil „Illyrisches Blatt“ iz njegovega peresa. Za njegovega sodelništva sta bila urednika „Ill. Bl.“: Fran Ksav. Heinrich in Jean Laurent.

Poleg Prešerna so zalagali ta časopis tudi drugi slovenski pesniki in pisatelji s svojimi proizvodi. Omenjamo naj le Mihaela Kastelca, Matija Čopa in dr. Jak. Zupana. Poslednji je objavil nekaj prigodnic, l. 1832. pa v prilogi omenjenega lista bogato zbirko slovenskih pregovorov. „Illyrisches Blatt“ je bil tisti panj, iz katerega je izrojila l. 1830. „Kranjska Čbelica“. Pozneje sta mu bila zvesta podpornika Fr. Malavašič in Jožef Žemlja (Krajničan.)

V izvenredni prilogi ilirskega lista se je bojevala seveda v nemškem jeziku l. 1833. glasovita abcdna vojska, katere se je udeležil tudi Prešerin z znanim sonetom: „Apêl in zhévljar.“

V „Illyrisches Blatt-u“ 1840 št. 50. se nahajata prvi v gajici natisnjeni slovenski pesmi Malavašičevi: soneta z napisom: 1833 — 1840, v katerih opisuje omenjeni pod psevdonimom Prostoslav Milko skrivajoči se pesnik tedanji stan slovenskega slovstva. Kmalu potem se je odzval v 3 številki nastopnega letnika Malavašiču Jožef Žemlja ter v sonetu „Odziv iz Krajne“ radostno pozdravil novi pravopis. (Jezičnik ali Metelko v sl. slovstvu XXI)

Opisujoč Prešernovo sodelovanje pri nemških listih smo se dotaknili časnika, ki je bil krog l. 1840. poleg „Illyr. Blatta“ pribežališče slovenskim pesnikom. Zval se je: „Carniolia, Zeitschrift für Kunst, Wissenschaft und geselliges Leben“. Prešernovih prispevkov temu listu smo že omenili. Poleg teh se nahajajo v „Carniolijinih“ predalih tele slovenske pesmi: Rodoljuba Ledinskega*) nežna pesmica: „Slavulj in Roža“ z nemškim prevodom (1842. št. 1.) Malavašičev sonet: Za visoki god Nj. c. kr. visokosti, prejšnjega gospóda nadvojvode JOANA, 24. Rožicvéta

*) Rodoljub Ledinski je bil prav pesnik. Nekateri so ga imenovali Prešerna v duhovski obleki. Rokopis njegovih poezij hrani menda Slovenska Matica. Ali bi ne mogla le-ta posnemati Matice Hrvatske, ki zaporedoma izdaje zbrane spise starejših hrvaških pisateljev — ter razveseliti nas z zbranimi poezijami Rodoljuba Ledinskega.

1842. (št. 16. i. 1), in Cajetana Rudolfa Huebra „Zarika na Krainkim“. „Carniolijo“ je nekaj časa urejeval Fran Hermann pl. Hermannsthal, potem pa Leopold Kordeš.

Ilirskemu listu podoben časnik je jel izhajati dne 1. malega srpana 1811 v Celovcu. To je bila „Carinthia,“*) ki je poleg leposlovja zlasti obdelovala koroško zgodovino. Izprva jo je urejeval Jarnikov prijatelj pesnik dr. Kumpf, potem dr. Jenull, izza l. 1815. pa S. M. Mayer. Že v 5. številki „Carinthije“ je zapel Koroški Vodnik Urban Jarnik za tedanji čas jako značilno pesem: „Na Slovence“, katerim kliče:

Tudi modrica slovenska
Zvupa se perpevlati
Njej priazna grata nemška,
Sesterno per njej sedi.
Zarja lepa se razliva
Čez slovenji Goratan
Zbuja dremanje častliva,
Oznanuje svetli dan.
Slava bode spet slovela,
Ki Slovincem da ime;
Po deželah se raznela,
Perdobila češčenje!

Sedaj pa je drugače v Gorotanu! Minila je prijaznost nemške modrice. Ona noče biti

*) J. Scheinigg, Urban Jarnik v „Kresu“ IV., str. 40 in nasl. Namesto Bohoričevega pravopisa stoji v navedkih iz Jarnika gajica, kakor v „Kresu“.

bi jih naši slovenski duhovniki posredno ne podpirali, gotovo do tega ne bi prišlo. Ker pa vidijo, kako duhovni uradi zatirajo slovenščino v svojih spisih in pobijajo jedino narodno glasilo goriških Slovencev, zato pa brez skrbi in premišljeno delajo na to, da bi čim prej s pomočjo cerkvenih krogov zatrli vsak pojav in zadušili narodno probujenost v Gorici. Očividno je zdaj, da slovenske odlične častite osebe stoje na strani Lahov — in bojimo se — da v kratkem sporočimo še novih dokazov o tem. Vse kaže, da naši slovenski mestni gospodje nekako iz nasprotja do sedanjega vodstva goriških Slovencev popuščajo nasproti Lahom in se nekoliko veselijo, da se povsod odriva slovenski jezik. To postopanje se označuje navadno z „justamentno politiko“. Ker narodno glasilo tako dela in piše, zato pa nočejo tega storiti, da bi se ne reklo, da so se znanega slovenskega glasila zbali. Mi ukazujemo, to je najnovejše geslo pri slovenskih gospodih v Gorici. — O kakšni krščanski pravici ni več govora. Slovenec na Goriškem je popolnoma osamel; od nikoder nima podpore, pač pa frlijo polena nanj iz prav odličnih krogov, odkoder jih nikdar nismo pričakovali. Naši poslanci se trudijo doma in na Dunaju, da bi goriškim Slovincem priborili narodnih pravic, ali vse je zastoj. Nam Slovincem neprijazni zistem ima največjo zaslonbo pri naših takozvanih slovenskih katoličanih. Ne vlada, ne „Corrierjevci“ — naši bratje, slovenski gospodje, ki imajo oblast v rokah, vse podirajo, kar poslanci zidajo z največjim trudom. In vse to pod imenom sv. vere. Vsa kupčija, vsa trgovina, tako rekoč ves slovenski kapital na Goriškem se steka v laške žepe. Ker imajo vse to v rokah, zato tudi imajo vso moč. Ko bi si goriški Slovenci kdaj priborili narodnih pravic, polagoma bi si priborili tudi kupčijo in trgovino. Borba za narodne pravice je zajedno borba za samostojni gospodarski razvoj goriških Slovencev. Jezikovno uprašanje je bilo pri vseh narodih in v vseh časih tesno spojeno z gospodarskim. Narodi, tlačeni v jezikovnem oziru, tlačeni so bili tudi v gospodarskem. Ako se rodoljubi na Goriškem trudijo za narodne pravice, trudijo se zajedno tudi za gospodarsko neodvisnost in gmotno samostojnost. To naj si zapomnijo oni slovenski duhovniki v našem mestu, ki skrivoma in očitno „prijateljske besede“ prosijo pri laških katoličanih.

Iz Gorice, dne 18. jan. (O volitvah.) Kdor bi ne vedel iz časopisov, da se bližamo volitveni dobi, poizvedel bi to pač lahko na ulici, v kavarni, v krčmi, sploh, kamor pride. V Gorici imamo sedaj na dnevnem redu razprodajo sreček za efektno loterijo, katere čisti dobiček je namenjen Sloginim zavodom. To je na Goriškem prvi poskus v tem oziru in zelo važno podjetje z ozirom na blag namen; toda zdi se,

slovenski sodeželanki sestra. Pred osemdesetimi leti je vladala lepa uzajemnost med nemškimi in slovenskimi pisatelji zbranimi krog „Carinthia“. Segala je tako daleč, da je nemški pesnik Fellingner*) čegar oduševljenje za blaglasni slovenski jezik je znano, oskrboval nemške prevode Jarnikovim pesmim, ta pa mu je prevajal njegove poezije na slovenski jezik. Tako je n. pr. prinesla „Carinthia“ l. 1813. poslovenjeni Fellingnerjevi pesmi: „Damon na Melito“ in „Življenja iskre“. Prva je dobila od neznanega skladatelja napev ter postala narodna. Jarnik je prevzel tudi dr. Kumpfovo „Bližnjava Lube“ („Car.“ 1813). Izmed ostalih njegovih pesmi ob javljenih v rečenem časniku omenjamo: Zvezdišče, Danica, Arfe, Bučelica. Poleg Jarnika so prispevali „Carinthiji“: dr. Jernej Levičnik, (pesem: Občutljeji l. dan 1832), dr. Jakob Zupan, Janez Cigler, poslednja s sestavki v nemškem jeziku.

„Carinthia“ je dobila l. 1818. tekmovalko: „Kärntnerische Zeitschrift“, ki je sprejela v svoj program: doneske h kulturi sloven-

da trpi razpredaja števil in uspeh tega plemenitega podjetja pod znamenjem bližajočih se volitev. Povsod se govori le o teh i to mnogo. Naravno, da mora biti predmet našemu dopisu tudi isti. Sicer pozitivnega ni še nič poročati, naša voditelja sta še na Dunaju, in dokler se ne vrneta, ne izda se vsaj za javnost — volitveno geslo. Poročati nam je torej le o različnih mnenjih glede na bodoče volitve.

Izvestno je, da imamo v peti skupini in v skupini kmečkih občin absolutno večino in da dobimo vsaj v teh volilnih skupinah dva slovenska poslanca, ako ne napravijo prepričanja „de lana caprina“ v domačih listih viharja, kateri bi nam lahko odnesel prvi mandat. V peti volilni skupini imamo namreč Slovenci približno 264 volilnih mož, Italijani po 174; mi imamo torej večino 90 glasov. Nikjer se ni bati, da bi naše slovenske županije ne volile takih volilnih mož, ki ne bi glasovali za slovenskega kandidata; le eventualni prepričanje prouzročil bi lahko razkol, ki bi bil Italijanom v prid. V kmečkih občinah volimo Slovenci sami za se, tam si lahko privoščimo tudi „potrato“, da si malo nasprotujemo. A v skupini veleposestnikov bode trda. Tu imamo Slovenci malone polovico glasov, Italijani in z njimi združeni Nemci imajo vendar nekaj glasov več. Vender zmagamo pa tudi v tej skupini, ako izpolni vsak veleposestnik in vsak zavedni Slovenec svojo dolžnost. Se ve, da bi morali tudi naši domači slovenski listi taktčno postopati ter na to paziti, da ne dadó nikakega povoda opravičenim pritožbam v tej stvari.

Glede na državnozbornske zastopnike so pač vsi goriški Slovenci jedini v tem, da morata ostati sedanja zastopnika dr. Gregorčič in grof Alfr. Coronini tudi nadalje v državnem zboru; le ako bi se posrečilo, da zmagamo tudi v veleposestvu, pride v poštev še jeden kandidat. Uverjeni smo, da bode za ta slučaj z začetka nekoliko praske za to mesto, a konečno bode vender le volitev soglasna, ali vsaj skoro so glasna, kajti naši volilci in naše ljudstvo je zavedno in se manjšina konečno udá večini; vender pa bi bila „diktatura“ od neke strani vsej volitvi lahko prav nevarna.

Iz Gozdanj na Koroškem. (Naše razmere.) Čudil se bode marsikateri bralec „Slovenskega Lista“, da še tu — v tako samotnem in na severni in zapadni strani od nemškega življa obkoljenem kraju živé Slovenci, ki beró „Slovenski List“. Mi smo sicer precej oddaljeni od glavne ceste in železnice, a še izvemo, kaj se po svetu in kako se drugim Slovincem godi, in se zavedamo, da smo in moramo ostati Slovenci. Vsemogočnost božja postavila nas je na najvišjo skrajno nemško mejo in nam podelila to zemljo, da jo obdelujemo, čuvamo, ohranimo kot slovensko zemljo in branimo proti tujim navalom v naše krasne slovenske doline. Gozdanje, kje ven-

skega jezika („Beiträge zur Cultur der slovenischen Sprache“). V III. tečaju l. 1821. jo je podprl Jarnik s prevodom: „Fridolin ali hod k fužini“ in „Knez Habsburški“ (Šilerjev „Der Gang zum Eisenhammer“ in „Der Graf v. Habsburg“).

Celo v Gradcu se je našel nemški časopis, ki je privoščil malo zavetja slovenščini. Od l. 1834. je ondud kaj prihajala v obširnih zvezkih na svetlo: „Steiermärkische Zeitschrift“ (uredniki: dr. G. F. Schreiner, dr. Albert pl. Muchar, C. G. vitez pl. Leitner in A. Schrötter). L. 1837. je v IV. letnika l. zvezku priobčil v tem časniku Hijacint plem. Schulheim pod naslovom „Volkslieder der steiermärkischen Wenden“ nemški prevod slovenskih narodnih pesmi udetih zdolaj pod črto: 1. Der Abschied. Od ljube mam iti . . . 2. Die Braut Anjtschika. Anjzhika po ganjki fhetala . . . 3. Die drei Töchter: Mati je mela hzherke tri . . . katerim je dodal v 2. zvezku V. letnika rečenega časopisa še dve narodni pesmi: 1. Romance; Vtiza poje — vtiza poje V selenoj naranzhi . . . 2. Die Geliebte. Ballada. Ljubosna: Stoji mi vertez lep . . .

(Pride še.)

der leži ta osameli kraj, utegne uprašati nekorški Slovenec? Če se voziš iz Beljaka proti Vrbi, zapaziš proti severu obronke krasnih Gozdanjskih gor, ki ločijo nas od Nemcev, in na prisolčnih krajih teh gor razprostira se gozdanjska županija. Od krasnih bregov Vrbskega jezera potuješ počasnih korakov blizu dve uri, da zagledaš naše Gozdanje. Pot te pelje črez narodni Dvor, kjer počivajo zemeljski ostanki našega — oh žal prezgodaj umrlega — probuditelja profesorja Lendovška, po strmih, včasih neprijetnih, včasih pa tudi vlažnih klancih navzgor in navzgor, dokler nimaš pred sabo prijaznih Gozdanj. Ko si jih zagledal, obstati moraš in občudovati krasno njih lego. Iz glavne vasi dviga se ti mogočno nad drugimi hišami lepa župnijska cerkev z močnim visokim zvonikom. Ne daleč od te zapaziš našo novo šolo, ki stoji ponosno kakor neki grad zunaj vasi. Da novo šolo! A v njej poučuje se le s prva malo slovenski in pozneje čisto nemški, seveda, ker je drug učitelj, kakor malone po vseh ostalih šolah slovenskega zgornjega Korotana, trd Nemec in ker je jedenkrat tako ukazano, da se prej ponemčimo. V naši prijazni vasi imamo prodajalnic in gostilnic na izbero, izmed slednjih tudi jedno narodno. Res, prijazno lice in krasno lego kaže tujcu naš kraj, tako da bi lahko mislil, pri nas se živi, kakor v raju. A temu ni tako. Smelo trdim, da ni kraja na slovenskem Koroškem, kjer bi hujša vojska vrela, nego pri nas. Naši Posilinemci, to je slovenski odpadniki, gospodovali so tu od nekdaj in se že tako mogočne smatrali, da niti mislili niso nikdar, da se morejo kdaj Slovenci probuditi in se zavedati svojih pravic in dolžnosti. Naši gozdanjski in drugi rodoljubi napravili so nam „tabor“, katerega se je udeležilo okoli 400 ljudi, in od iste dobe so jeli Slovenci ustajati in kazati svojo narodnost. In ravno od tega časa kažejo pa tudi nasprotniki svoje rogove in iščejo na vse možne načine našince toževati, preganjati in jim neprilike delati. Najhuje se repenčijo po zadnjih deleznozborskih volitvah, pri katerih so za več nego za polovico glasov propadli. Res mnogo stanovitnosti, zavednosti in prave ljubezni do slovenskega jezika in naroda je treba, da našinci ustrajajo in se ne dajo preplašiti, ko bi se nasprotniki še takih hudih zvijač, nakan in sredstev posluževali. Da, tu gori živé vam pravi junaki slovenski! Te vrstice, ki jih pošiljam „Slovenskemu Listu“, nimajo ravno namena, obvestiti slovensko občinstvo o naših novicah, marveč da pokažejo narodu slovenskemu, kako hude boje vojujejo na skrajnih mejah naših stanujoči Slovenci, da naj povedo veljakom slovenskim, da mi hočemo živeti. Za hip se ne bojimo, a prihodnost naša, kakšna bode? Z naporom skrajnih sil posameznih trpečih slovenskih rodoljubov utegnemo se še na mejah naših ohraniti, a bojimo se za bodočnost. Narod, ki nima zagotovljenega življenja, to je prvega pogoja življenju, nima najpriporočljivejših ljudskih šol svoje, ne more obstati, ščasoma mora poginiti. Voditelji naroda slovenskega vsaj v časi pogledajte na nas in spominjajte se nas — trpinov ob mejah slovenskih! Zagotovite nam prej naš narodni obstoj, potem še le odjenjajte — Nemcem tam v beli Ljubljani.

Iz zlate Prage. — „Český klub“ (staročeski) je imel 17. t. m. sejo, v kateri se je debatovalo o različnih glasovih, ki so se o znanim govoru dra. Riegra odzvali po časnikih. Govorili so trije govorniki. Prvi se je največ oziral na kritiko, katero so o govoru izrekli mladočeški listi, in se pritoževal, da se niso prav za prav ozirali na ves govor, temveč so si izbrali ta ali oni stavek, zaradi katerega so obsodili več ali manj strogo — vse predavanje staročeskega vodje. Branil ga je še zoper razne izjave v nemških listih, ki so se jezili zlasti zaradi tega, ker je dejal dr. Rieger, da je treba vse tiste pokrajine, ki so v ozemlju češkega kraljestva in so sedaj ponemčene, zopet pridobiti za češko stvar. Ostala dva govornika sta kritkovala tudi časnikarske glasove in strankarske sodbe o omenjenem govoru in sta se zlasti izpodtikala nad politikovanjem Mladočehov, ki se

*) Primeri A. Puczo, Joh. Fellingner's Würdigung des krainischen Volkscharakters und Wertschätzung der slovenischen Sprache und Dichtung — v Mitth. d. Musealv. f. Krain, VIII. 19.

baje dogovarjajo na Dunaju z Nemci s Češkega o ustanovitvi samonemškega trutnovskega okrajnega sodišča. „Prihodnost bode pokazala, kaj se snuje na Dunaju; toda danes se lahko podarja, da čistonemškega sodišča Čehi ne dovolé, in tudi vlada ga ne more postaviti, če ne dovoli češka večina o češkem deželnem zboru“.

Nedavno so povedali „Národní Listy“, pod katerimi pogoji bi bilo za češki narod častno in spodobno, da se udeležé bodoče pariške razstave. „Ne bomo dovolili“, pravijo, „da bi se češko delo, češka umetnost, češka bistroumnost skrivala na pariški razstavi pod skupnim imenom „Cislajtanije“; kajti ta polovica našega cesarstva se na tujem vedno in povsod predstavlja za nemško. . . . Če se udeležimo razstave, mora se tako zgoditi, da bode vsak, kdor pride tja, lahko spoznal, kje in kaj je delo Čehov, da ne bode sad našega napora in truda množil slave naših nasprotnikov. Predstavili se bomo v Parizu kot celoten, samostojen narod, kateri hoče priznanje in slavo za svoje proizvode le za se. Če se bodo stavili drugačni pogoji, ne smemo se Čehi udeležiti. . . .“

Dr. Podlipný je odložil predsedstvo izvrševalnega odbora svobodomiselné stranke, ker je postal župan.

Okrajni zastop v Libochovicích je sklenil, da se tam pobira redni davek za narodne družbe češke: za „Ústřední Matici školskou“, „Národní jednotu pošumavskou“ in za „Národní jednotu severočeskou“. In sicer naj plača vsak tolikrat po 1/3 kr., kolikor goldinarjev plačuje direktnih davkov. Za posameznika to ne bode mnogo; ali uvaževanja vredno je, ker bodo družbe potem imele redne dohodke. Pričakovati je, da jednako store tudi drugi češki okrajni zastopi.

„Ustf. Mat. Šk.“ je prejela meseca grudna 42.410 gld. 22 kr., izdala pa 27.059 gld. 66 kr. V 1897. letu namerja družba ustanoviti štiri nove šole, dve pa razširiti. Stroški za to so proračunjeni na 50.000 gld.!

Iz Gradca. V sredo 13. dne januarja t. l. se je vršil v nemškem Gradcu sijajni ples slovanskih velikošolcev. Udeležili so se ga zastopniki vseh slovanskih akademičnih društev v Gradcu, na čelu jim slovenski „Triglav“, kojega predsednik je bil i predsednik plesnemu odboru. V dolgi vrsti plesalcev je bil „Triglav“ zastopan jako častno. Ker se je prebitek namenil bolniškemu podpornemu društvu slovenskih velikošolcev, odzvali so se rodoljubi slovenski v domovini odborovemu vabilu v lepem številu. Prisotne so bile narodne obitelji iz Gradca, Maribora, Celja, Ptuj, Postojne in Št. Pavla v Savinski dolini. Izmej višjih civilnih in vojaških dostojanstvenikov omenjam gospode: profesorja Kreka, Dr. Ipavca, fin. svet. Ljubeca, nadsod. svet. Hrena, c. kr. majorja Smolo. Namestnik Baquehem je pismeno naznanil odboru, da se ne more udeležiti slavnosti radi bolezni.

Prostorne „Anske dvorane“ so bile prenapolnjene najodličnejšega občinstva. Plesna sobana je bila čarobno razsvetljena in ukusno okrašena. Pred odrom za godbo je vihrala „Triglava“ zastava, plesalce so dičili trakovi v vseh slovanskih bojah. Vojaška godba je svirala razne slovanske komade. Ples je otvoril pravnik Senčar, predsednik plesnega odbora, z gospico Marico Zveřinovo. Pri prvi četvorki sem naštel do osemdeset parov. Z glasnim odobravanjem se je sprejela brzopolka „Ex“, kojo je naš skladatelj Parma priredil za ta večer.

Prirediteljem se mora na lepem moralnem i gmotnem uspehu čestitati; navzočnim je bilo mnogo graških odličnih nemških rodbin, ki so zatrjevale, da je bilo „wirklich schön und angenehm“.

V četrtek popoldne je poletel del udeležencev v „Judendorf“, kjer se je razvila živa zabava.

Dr. Bela Stuhec, priznani slovenski baritonist, pël je nekaj samospevov.

Iz državnega zbora.

(Izvirno poročilo.)

Proračun trgovinskega ministerstva.

Najprej je govoril minister Glanz. Kazal je na ugodno trgovinsko bilancijo l. 1896., ker

je izvoz poskočil za 45 milijonov, uvoz pa le za 6 milijonov. Žal, da izvoz živine peša. Dne 21. decembra 1896 se je podpisala ugodna trgovinska pogodba z Bolgarsko, veljavna do konca l. 1903. Rešila se je tudi s Francosko pogodba zaradi uvoza vina v našo državo. Govoril je dalje minister o trgovinskih razmerah v Trstu in o upravi pri Lloyd, o morskem ribištvu in o zgradbi velikih vodnih kanalov. Obljubil je tudi, da bode vse storil za razvoj malega obrta in olajšanje izvoza. — Poslanec dr. Rapoport je opozarjal vlado, da naj pazi statistiko delavcev, da ne bodo tuji delavci domačinom izpodjedali kruha. — Poslanec Wrabetz je menil, da bi bilo prav, ko bi vlada in občine preuzele posredovanje za delo, da bi ne bilo toliko ljudi brez posla. — Poslanec Tittinger se je pritožil, da je Badeni antisemitom pomogel, da so dobili veljavo pri dvoru in da vlada ničesar ne stori za obrt v Bukovini. — Poslanec Schücker je zahteval, da naj se uredi trženje piva v steklenicah. — Poslanec Palfy je živo slikal, kako nečloveški se pri delu izrabljajo ženske moči, in je tirjal, da naj se opomore žalostnemu socijalnemu stanju. — Poslanec Březnovský je govoril češki in v nemškem jeziku le prosil levičarje, da naj ne delajo šuma. — Poslanec Rottmayr je želel, da se omeji krošnjarstvo, in poslanec Kuppelwieser je dokazoval, kako lepo prospeva železarstvo na Nemškem in Ogrskem, pri nas pa propada. Grodija se v Avstrijo več uvaž, kot izvaž, za 3 milijone na leto. Priporočil je, da naj se skliče enketa, ki se posvetuje, kako bi se dvignila naša železna industrija. — Poslanec Biankini je pohvalil trgovinskega ministra, da je vendar nekaj storil za Dalmacijo, ker so se zgradile v pristaniščih važne stavbe, in je prosil podpore proti italijanskim ribičem.

Pri poglavju „pošta“ se je pritoževal poslanec Svoboda, da vlada išče pri poštah preveč dobička. — Minister Glanz je pouzdigoval razvoj poštarstva in obljubil, da se skoro razvije tudi telefonstvo. Poštni uradniki postanejo deležni nedeljskega počitka in zboljša se gmotno stanje poštним služabnikom. Organizovala se bode poštna služba na deželi in odpravijo se pristojbine za dostavljanje pisem na kmetih. — Poslanec Luginja je priporočal, da naj se ustanovi več novih poštних uradov v Istri in na pravi novo poštno poslopje v Pulju. — Poslanec Koblar je govoril o kranjskih in goriških stvarih. Pohvalil je trgovinskega ministra, da se briga za pouzdig pošt tudi v južnih deželah, kar pričata prekrasno tržaško ter lepo in praktično zidano poštno poslopje v Ljubljani. Le škoda, da bode zadnje morda skoro premajhno. Ljubljansko trgovstvo želi, da bi se ondi brzo izvela telefonska zveza, za katero so prostori že pripravljeni. Ker je že minister obljubil zboljšanje plač poštним uradnikom in slugam, govornik o tem ne izgublja besedi. Veseli ga, da se odpravijo dostavne pristojbine na kmetih. Omenim naj še nekatere senčne strani, pravi govornik. V deželnem zboru kranjskem se je tožilo o dveh poštних uradnikih v Trstu in dobila sta višji službi. Pred kratkim so se goriški Slovenci pritoževali, da se ondi nekemu uradniku želodec obrne, kadar zagleda na pismu slovenski naslov, in pomagalo se mu je — z boljšo službo. Take krivice naj nehajo. V Železnikih se ustanovi letos telegrafska postaja. Ne tirja naj se pa od občine prevelik prispevek, ker ni bogata. Pač pa velja trgovinskemu ministru resolucija, sprejeta v proračunskem odseku, da se Železnikarjem da dela. Malih železnih izdelkov, ki bi se ondi izgotavljali, potrebuje se vedno pri ladjah in železnicah. Deželni predsednik naj o tej stvari poroča. Nadalje govornik priporoča podržavljenje pošte v Idriji in Kranju. Pošta v Kranju je že l. 1895. nesla čistih 12.400 gld. Mesto krasno prospeva glede na trgovino in obrt. Zato stavi glede na kranjsko pošto primerno resolucijo. V Brdih na Goriškem nesla bi kupčija s sadjem več, ako bi bile boljše poštne zveze. V narodnem oziru znajo pri naučnem ministerstvu Slovence dobro tepsti, pri trgovinskem jih zbadajo le s šivankami. Rabijo se popačena krajevna imena n. pr. Chiapovano (Čepovan). Mengeška občina se je pritožila, da ima ondi poštni pečat samo

nemški napis Mannsburg, in je dobila od tržaškega vodstva odgovor, da naj prosi takrat za dvojezični pečat, kadar bode ta obrabljen. Ali nimajo župani nič drugega dela, kakor hoditi na pošto uprašat, kdaj je pečatnik obrabljen? Take nagajivosti ljudstvo uznemirjajo. Zato naj se dobra volja, katero kaže minister, pojavi tudi v rešitvah ulog pri poštних vodstvih v Trstu in Gradcu. — Govorila sta še poslanca Hajek in Weigel. Nato se je rešil proračun trgovinskega ministerstva in pričel se precej:

Proračun železniškega ministerstva.

Poslanec Jaworski se je pritoževal, da se rusko žito preveč po ceni prevažja skozi Avstrijo. Zato naše žito nima cene. Železničarjem naj se tudi da prilika, da bodo mogli iti vsaj vsako drugo nedeljo v cerkev. — Poslanec dr. Stalitz je živo zagovarjal železnico čez Predil in Ture, češ, da se Avstriji ni bati konkurencije od Nemčije. To bi bila kosmopolitična svetovna železnica. Ako bi predilska železnica ne bila mogoča, zadovoljili bi se Tržačani tudi z bohinjsko. Govorniku so pritrjevali tržaški in goriški poslanci. — Poslanec Burgstaller je tudi govoril za predilsko železnico. — Češki poslanec Kaftan je pokazal, da je strokovnjak v železniških stvarih. Govoril je o deficitu, ki iznaša pri državnih železnicah 32 milijonov. — Železniški minister Guttenberg je obljubil najprej povišanje plač uradnikom in služabnikom pri železnicah, obširno potem govoril o upravi železnic, svaril pred prenačnim grajenjem lokalnih prog, posebno v goratih krajih in slednjič izrekel, da državne ter narodnogospodarske koristi govorijo za gradbo bohinjske in turske železnice. Z železnico čez Karavanke bi se Trstu dosti ne pomagalo, z onima dvema se pa tudi okrajša pot iz Trsta na Češko. Sicer je pa mogoče, da se bode železnica čez Karavanke tudi še delala pozneje. — Poslanec Dobernig se je izjavil, da kot zastopnik celovškega mesta nikakor ni zadovoljen z ministrovo izjavo glede na drugo zvezo s Trstom. Korošci so se pred kratkim na nekem zboru v Celovcu jednoglasno izrekli za železnico čez Karavanke. — Poslanec baron Di Pauli je zahteval hitrejše železniške zveze med Južnimi Tirolami in Dunajem. — Poslanec dr. Scheicher je izražal željo, da naj se duhovnikom in učiteljem podele na železnicah take polajšave, kakoršne imajo državni uradniki. — Poslanec dr. Luginja se je potegoval za istrske železnice, posebno za progo Trst-Poreč-Kanfanaro. Večkrat je že prosil za to železnico istrski deželni zbor. — Koroški poslanec Rainer se je zopet z vso odločnostjo vlekkel za Karavanke, dokazujoč s številkami, da je to najcenejša in za notranje avstrijske dežele najboljše proga. — V istem zmislu je govoril tudi poslanec Koblar, rekoč med drugim: Nevidne moči, ki letajo okrog južne železnice, pritiskajo v stran vsako konkurenčno progo, tedaj posebno progo Divača-Loka-Celovec. Kot kranjski poslanec se držim tega starega načrta, ker vem, da bi bohinjska železnica kranjski deželi malo koristila, predilska pa veliko škodovala. Druga zveza s Trstom bode le koristila, ako bode popolnoma neodvisna od južne železnice. Gleda naj se tudi na važni Pulj in Istro; gleda na to, katera železnica manj stane, da se bodo potem lažje znižali tarifi. V Trstu je že mnogo tvornic zvezanih z državnim kolodvorom s svojimi tiri. Gospod vitez Stalitz pravi, da Tržačani hočejo predilsko železnico. „L'Indipendente“ je pa pisal 19. marca 1896, da je le Stalitz kot načelnik društva Aurisina, katero je zvezano z južno železnico, želi, ker bi poslednji najmanj škodovala. Ne gleda naj se pa samo na Trst, ampak tudi na dežele za Trstom gori do Češke. Če Trst propada, ni tega kriva samo avstrijska vlada, ampak tudi nekateri tržaški trgovci in uprava kupčijskih ladij. Zato se kranjsko steklo pošilja v Indijo čez Hamburg. Po tursko-predilski železnici bi Trst dobil nekoliko več skladišč za izdelke nemške industrije. Tudi v strateški oziroma predilski železnici nima vrednosti. Ako Kranjci boljšega ne dobimo, ne bomo se hudovali nad bohinjsko železnico. Samo pazi naj se pri izdelavi načrtov, da se bode pozneje lahko

napravila zveza med Škofjo Loko in Podbrdom. Že Valvazor je namerjal prevrtati Ljubelj. Živa je ostala do danes ta želja na obeh straneh gore. Prerov naj se naredi niže, kakor se je prej mislilo, namreč po novem načrtu dveh koroških inženirjev, postaja v Trziču pa više, pri Pristavi. Ljubeljska proga ima mnogo prednosti pred medvedjedolsko progo. Opomogla si bodeta industrijska kraja Trzič in Borovlje ter fužine ob Ljubelju. Ministerstvo naj novi zbornici predloži načrte in proračune za vse te železnice, tudi načrt Divača-Loka-Celovec. Poslanci naj sodijo. Želim, da bi pri tej razsodbi ne zmagala Nemčija, ampak Avstrija. — Poslanec Steinwender, zapadni Korošec, bil je zopet za Ture in Predil; Čeh Kaizl pa se je v dolgem in tehtnem govoru potegoval za Karavanke. — Poslanec dr. Sušteršič je interpeloval železniškega ministra zaradi poprave železniških mostov na Barju in pri Litiji.

Važni dogodki.

Simičevo ministerstvo ima nenavadno srečo, nima namreč nikake opozicije, katera včasih dela ministrom toliko preglavic. Nov kabinet, kateremu je pglavitna naloga revizija ustave in zboljšanje gospodarskih razmer, ima zaslombo pri liberalnih in radikalnih poslancih, le skrajni radikali niso popolnoma zanesljivi. V Srbiji se je bila udomačila navada, da so se ob vsaki menjavi kabineta odpuščali uradniki nasprotnega političnega prepričanja. Sedaj je ta čudežna navada izostala, kar je vse hvale vredno. Tako zvana naprednjaška stranka se je razšla, v narodu že zdavna ni imela privrženec; ustanovljeni zato, da podpira vladu in spravi kar največ svojcev do dobrih mest ali celo v ministerstvo, preostajalo ji ni drugo po odstopu Novakovića, kakor izginiti s pozorišča. Nje oficijalno glasilo „Videlo“ je prenehalo. V Srbiji se sedaj zopet mudi po daljši odsotnosti razkralj Milan, njegov običaj je priti v poset h kralju Aleksandru, kadar mu usahnejo denarni viri. Bržkone ima stari razsipnik i to pot jednake namene.

Naš unanji minister, grof Goluhowski, mudil se je te dni v Berlinu, kjer je prisostvoval pri običajnih svečanostih reda črnega orla, čegar vitez je tudi on. Ali jedino na zabavo ni šel minister na nemški dvor, izvestno se je ondi tudi razmotrivalo o političnih dnevih uprašanjih. Določno in natanko se o bistvu in predmetu razgovorov ne daje pisati, navezani smo le na domnevanje in sklepanje. Gotovo je, da se je govor pletel o novem ruskem ministru, grofu Muravjevu. V sedanjih časih je treba biti pripravljenemu na vse slučaje. Zato se je gotovo govorilo, kako bi ravnale zvezne si države, ako bi se po imenovanju grofa Muravjeva razmerje med Rusijo in trozvezo poostriilo. Sprejem je bil jako prijazen in časten, cesar je našega ministra sprejel v daljši avdijenciji, kar naj kaže in dokazuje iskreno razmerje med Avstrijo in Nemčijo. Zadnji vzrok te prijaznosti morda ni bil ta, da se je skušalo na tak način popolnoma pomiriti razburjenost in nemir, kateri so uzbudila hamburška odkritja.

Ruski car je imenoval grofa Mihaela Muravjeva unanjim ministrom. Imenovanje Muravjeva je obudilo med Nemci splošno pozornost, ker je došlo nepričakovano. Pričakovalo se je, da car pokliče na to velevažno in težavno mesto ali Šiškina ali pa Nelidova. Zadnja sta znana po svojem diplomatskem delovanju, dočim Muravjev doslej še ni igral važne vloge. Služboval je pri poslaništvu v Parizu in v Berlinu, na posled je bil poslanik na danskem dvoru v Kodaču, kamor pošilja car le take državnike, ki uživajo njegovo posebno zaupanje. Muravjev je potomec stare plemenitaške rodbine, katere udje so se mnogo proslavili kot vojaški dostojanstveniki. Minister Muravjev je bolj molčec in tih mož, sam zase in pravi sin Rusije. Po svojem mišljenju se najbolj nagiba Pobedonescevu in Katkovu. Takoj, ko se je razglasilo njegovo imenovanje, pričeli so vsi listi ugibati in stikati, kako bode vodil rusko politiko. Zlasti gostobesedno je nemško časopisje, ki hoče iz različnih dejstev priti do gotovosti, ali bode vodil Mu-

ravjev protinemško politiko in podpiral odločneje aspiracije francoske, ali ostaneta položaj in smer politike ista. Po našem mnenju se imenovanju pripisuje odveč važnosti, ker ruski ministri, in zlasti unanji, nimajo toliko prostih rok; v važnih stvareh odloča car sam. Politike izpreminjati Rusiji tudi ni treba. Rusija ostane pri starem načelu: s Francozi gojiti iste prijazne odnose, z ostalo Evropo pa ne iskati nasprotstev.

Italijanskemu državnemu zboru preti razpust; glasila raznih ministrov sama so odločno za to, da se parlament razpusti, češ, da z njim ni mogoče vladati in uspešno delovati niti sedanji vladi niti kaki novi. Sedanji državni zbor nima niti zanesljive večine, niti opozicija ni taka, da bi bilo edinstveno nastopanje pod skupnim vodstvom mogoče. Uprasanje preostaja, kakošno stališče bo zauzel kralj napram razpustu.

Na otoku Kreti utegnejo se zopet pojaviti jednaki nemiri, kot lansko leto. Na tistem že dolgo vre med ondodnim prebivalstvom, do večjih še ni prišlo, ali male praske in skrivni umori niso redki. Vaščani se preseljujejo v mesto, kjer se zbrani laže branijo. Vse predloge, vse zahteve in note diplomatov čakajo rešitve pri sultanu, ki vse obeta, ali nič ne izpolni. Ljudstvo čaka in čaka preosnov, trpi dolgo in zaupa obetom, ali naposled ni čudo, če se naveliča in si skuša samo pomagati.

Med Združenimi državami in Anglijo se bode ustanovilo mirovno sodišče, ki bode odločevalo v prepornih stvareh, tako v denarnih kakor v teritorialnih. Za tako razsodišče so vsi gorko uneti i v Ameriki i v Angliji, pogodba stopi v veljavo brž, ko zadobi potrditev senata, kar pa se utegne zavleči do marca meseca, ko odstopi predsednik Cleveland. Večina senatorjev je za to, da bode na pogodbi podpisan novi predsednik Mac Kinley, odstopajočemu Clevelandu nočejo pripustiti tako lepe završitve njegove vladé. Pogodba, ki se sklene na pet let z 12 mesečno odpovedjo je največjega kulturnega pomena.

Narodno gospodarstvo.

Mestna hranilnica v Radovljici.

Dne 15. junija l. 1896., torej pred dobrimi šestimi meseci, otvorila se je mestna hranilnica v Radovljici. To je poleg mestne hranilnice v Kranju drug zavod te vrste na Gorenjskem. Kratko dobo ima torej ta mladi zavod za seboj, in vender je dosegel lep uspeh, ki nas uverjuje, da je bil potreben, da bode napredoval in kdaj tudi občini donasal mnogo koristi. Strokovni list „Oesterr. ungar. Sparcassenzeitung“ pisal je ob bilanci rečenega zavoda zelo laskavo, kar bodi vrlemu vodstvu mestne hranilnice v Radovljici v zaslužno priznanje, v uzpodbujo in zadostilo za trudapolno in požrtvovalno delovanje.

Da je narod na Gorenjskem imel zaupanje v mestno hranilnico v Radovljici, dokazal je s tem, da je pridno ulagal v njo. Računski zaključek za leto 1896. izkazuje stanje ulog gld. 128.532.02. To je velika svota in bode se gotovo znatno povečala, ako se bode vsakdo ravnal po zlatem geslu: „Svoji k svojim.“ Ne vemo namreč, zakaj ne bi Slovenec nosil svojega denarja v slovenske denarne zavode, v slovenske hranilnice, in zakaj ne bi spoznal, da s tem koristi blagostanju našega naroda. Slovenske hranilnice so namenjene slovenskemu narodu in ravno v tem je ves pomen njih delovanja.

Z denarjem, izročenim jej v plodonosno obrestovanje, upravljala je mestna hranilnica v Radovljici po določenih pravilih. Nalagala je denar premično in nepremično. Hipotečnih posojil je dala gld. 66.663.17; to je nepremično naloženo, dolžniki odplačujejo le polagoma svoje dolgove in se ta denar, s katerim se pomaga kmetu in posestniku na noge, zopet polagoma izteka v hranilnico. Na papirje je izposodila le gld. 172, na menice pa gld. 4794—, v tekočem računu je imela naloženo gld. 51.614.39, v efektih je imela po kurzni vrednosti gld. 2431.40, a v blagajnici dne 31. decembra 1896 gld. 4060.43. Res je, da je mestna hranilnica v Radovljici imela preveč naloženega denarja na tekočem računu,

a premalo v efektih. Toda pomisliti in uvaževati je treba, da morda takrat, ko bi hranilnica lahko kupila efekte, ni bil čas ugoden nakupu efektov, a tudi v šestih mesecih se ne da vse tako uravnati, kakor bi želeli. Zaupanje imamo v previdno in spretno vodstvo mestne hranilnice v Radovljici, da v letošnjem letu vse primerno uravna in poskrbi, da se bode mladi zavod vedno lepše razvival.

S teškim srcem so rodoljubi v Radovljici osnovali hranilnico. Zavedali so se velike odgovornosti, katero so si s tem nakladali. Vedeli so sicer, da mestne hranilnice povsod lepo napreduje in lep sad rodé. A ker je vsak začetek težak in ker nikdo ne vé, kako bode dalje, poprijema se človek nekako s tesnim srcem toli odgovornega dela. Kratka poslovna doba l. 1896. prepričala nas je vse, da ta bojazen ni bila utemeljena. Najmlajša posestrima slovenskih hranilnic, mestna hranilnica v Radovljici, zaključila je svoje poslovanje leta 1896. z lepim čistim dobičkom gld. 533.65, ki ga bode porabila za rezervno zakladio. To je za kratko dobo gotovo lep uspeh, in tudi če ne bi bil tolik, kakor je, vender bi smeli trditi, da je hranilnica dosegla svoj uspeh. Vsak zavod ima s početka dokaj troškov, uradni troški rasto od leta do leta, pridejo tudi še večji davki, ki jih mora zmagovati hranilnica, a da se navzlic vsemu temu opazja napredek, to je veselo znamenje za bodočnost, to nas prešinja z upanjem, da bode mestna hranilnica v Radovljici poleg spretnega in požrtvovalnega vodstva častno reševala svojo nalogo.

Slovenski svet.

Jugoslovanski klub. Prihodnji četrtek se snidejo v Ljubljani zaupni možje katoliške narodne stranke, da se posvetijo o združenju obeh narodnih strank na Kranjskem.

Sloga v slovenskem časopisju. Vedno večji je krog slovenskih listov, ki stopajo v našo vrsto: za slogo in proti slovenskonemški zvezi na Kranjskem. Oglasile so se sedaj tudi „Dolenjske Novice“, ki jako odločno obsojajo vsako pobratimstvo z Nemci. Dotični odstavek slove: „Nemci v našo državo ne smejo vstopati.“ Z žalostjo mora opozoriti domoljub, da naša reč slovenska ravno na Kranjskem, v središču Slovenstva, zadnji čas nikakor ne napreduje, marveč nazaduje. Nočemo nikomur kaj očitati, kajti naš list nima namena niti ne zmožnosti po svojem obsegu, da bi segal v politični boj, ali tudi otroka boli, če materi ni dobro.

Opazamo zadnji čas, da se nam povsod zopet usiljuje Nemštvo prebahač — ne samo v politiki, ampak tudi v popolnoma nepolitičnih — zlasti gospodarskih rečeh.

Kjerkoli se volijo kaki zastopniki, bodisi v kmetijski družbi ali kje drugod, brez Nemcev ali nemčurjev ni nikjer — vse jim prepuščamo — menda radi miru. Ali ni vsak mir še mir, ampak dostikrat začetek pobitja. Zlasti mora to veljati in velja — gospodarstvu. Odkod pa prihaja, da pri večjih podjetjih pri nas gospodarijo tujci? — Ker smo domačini ali leni ali nepoduzetni ali popustni.

Ako tedaj pustimo Neslovencem, da imajo glavno ulogo pri gospodarskih rečeh, bomo skoro sedeli za pečjo, ko se bode naš sovrag mastil za mizo.

S tega stališča je gotovo zanimivo, da se popišejo nekoliko volitve v ribarski odbor. Volilo se je v ta odbor koncem decembra in izvoljeni so bili malone sami znani nemčurji po Gorenjskem in zlasti še Dolenjskem. Na Dolenjskem se volijo v ta odbor trije člani, in izvoljeni so bili samo znani pristaši nemške stranke, dasi se niso nikdar pečali z ribarstvom.

Drugi gospodje pa, ki so ob času, ko nekateri teh izvoljencev še niso gledali luči sveta, že pouzdigali ribištvo, ki so bili izvoljeni od ljudstva v različne, tudi najvišje zastope, bili so prezirani — ne prezirani, dejal bi, zasramuje, smešec jih, izvolili so se za namestnike.

To bi bilo brez dvoma otročje in nespodobno ravnanje, ako ne bi vedeli, da tiči v tem le zaničevanje vsakega, ki je količkaj sumljiv, da narodno čuti in misli.

Da so pa nekateri gospodje visokega stanu pri tem pozabili starega gesla „noblesse oblige“, čudno je dirnilo, da užalilo nas, ki smo imeli spoštovanje za domače plemstvo. Vidi se pa iz tega, da ta nemškoliberalna stranka ni nič pozabila, ničesa se ne naučila.

Pazite pri vsaki volitvi, kjerkoli in kadar koli, da ne bodete tako čudno gledali, kakor morate sedaj pri tej volitvi. Pazite! Nemčurstvo dosledno deluje, prospeva, cvete — — — mi narodnjaki pa ali spimo, ali pa se prepiramo.

Slučaj ali grmanska zloba. Od mestnega župnega in opatijskega urada celjskega je došel dne 17. t. m. nekemu tukajšnjemu uradu dopis s slovenskim naslovom, a na sredi zavoja skozi in skozi prodr. Listino, priobčeno v tem zavoju, obsezajočo važen dokument, kazé štiri rane. Zakaj jih je dobila? Najbrže se je na celjski pošti — ljubljanska vemo, da je nekriva — znosil kak celjski Velenemec nad dopisom zaradi njegovega slovenskega lica.

Slovenščina pri c. kr. poštini hranilnici. Nikjer se Slovenci tako lahko ne poslužujemo svojega jezika, kakor ravno tedaj, kadar si dopisujemo s c. kr. poštohranilničnim uradom na Dunaju. Tu imamo uvedene slovenskonemške tiskovine, tu imamo pripoznano slovenščino kot uradni jezik. Vsak Slovenec more torej pisati po slovenski. Kdor stopi v zvezo s pošto hranilnico, zahtevaj slovenskonemške tiskovine in naznani to zahtevo s pismom, pisanim v slovenskem jeziku. Pri c. kr. poštohranilničnem uradu na Dunaju imajo slovenskih uradnikov, katerim se ti dopisi izročajo v rešitev; ako pa jih ne bi imeli zadosti, pozvali bodo Slovence na Dunaj. Vsekakor je naša dolžnost, dolžnost vsakega slovenskega trgovca, da dopisuje s c. kr. pošto hranilnico v slovenskem jeziku. Kolikor je nam znano, so slovenski dopisi slovenskih strank pri c. kr. poštini hranilnici bele vrane; znano pa nam je tudi, da n. pr. ljubljanski trgovci našega roda občejo s c. kr. pošto hranilnico le v nemškem jeziku. Ni torej čudo, ako nam c. kr. poštohranilnični urad na Dunaju odgovarja na kako izjemno slovensko pismo trdovratno v nemškem jeziku. Sami smo krivi, da se nam godi ta jezikovna krivica; sami za to odgovorni, ker se sami ne poslužujemo svojega jezika tam, kjer nam tega nihče ne brani in kjer morajo sprejemati dopise, pisane v slovenskem jeziku, ker jih v to vežeta dolžnost in zakon. Prebudite se torej, Slovenci, spoštujte svoj materin jezik, a spoštovanje mu izkazuje s tem, ako spoštujete sami sebe, ako spoštujete svoj jezik. Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti.

„Celjski Sokol“. Mestni urad celjski prepoval je „Celjskemu Sokolu“, da bi si ta le omislil zastavo. Sokol se je nato pritožil pri c. kr. namestništvu v Gradcu. Namestništvo je ugodilo pritožbi meseca decembra 1896 in odredilo, da si „Celjski Sokol“ sme omisliti zastavo in ž njo javno nastopati. — Neverojetno je, da se kaj takega še danes dogaja. Slovenci, učite se iz tega, kako radi vas imajo Nemci! Letos se otvori prekrasni „Narodni Dom“ v Celju; ob tej narodni priliki bode se tudi blagoslovila zastava „Celjskega Sokola“. Ker vemo, da nam rodoljubi v Celju prirede pravo narodno slavnost, zato pa bodo tudi drugi Slovenci z veseljem pohiteli k svečani otvoritvi „Narodnega Doma“ in k blagoslovljenju zastave „Celjskega Sokola“. Bodi nam to narodni sestanek.

Obrtna zveza za Kranjsko pri volitvah v trgovinsko in obrtno zbornico kranjsko ni prodrla, vender je za prvi svoj korak v javno življenje dosegla častno število glasov. Kakor čujemo, bode se „Obrtna zveza“ proti volitvi pritožila, ker so se vršile več kot ogromne nepravilnosti. Da z ozirom na te volitve pojasnimo svoje stališče, izjavljamo, da smo bili in smo radi tega na strani „Obrtne zveze“, ker je zahteva obrtnikov po številnejšem obrtniškem zastopstvu v zbornici, ki se zove tudi obrtna, povse opravičena ter se tudi v tem slučaju gre za stvar, a ne za osebo.

Iz občinskega sveta ljubljanskega. V seji dne 19. januarja stavil je občinski svetnik g.

Jožef Turk nujen predlog, tičoč se vračevanja obrtnikom in trgovcem danih potresnih posojil. Predlog se glasi: Občinski svet izreka željo, naj bi visoka c. kr. vlada, podeljujoč olajšave za povrnitev obrtnikom in trgovcem danih potresnih posojil, postopala sporazumno z mestnim magistratom, ki pozna najboljše razmere obrtnikov in trgovcev, ter naroča mestnemu županu, naj stori za to potrebne korake. Pri glasovanju je bil predlog z dostavkom g. dr. Tavčarja usprejet. Jako umesten je bil predlog občinskega svetnika g. dr. Tavčarja, naj mestni zbor rodovinam ponesrečenih Križanov dovoli 100 gld. podpore. Predlog je bil jednoglasno vsprejet.

Občina Škofja Loka na Kranjskem razdeli se v dve samostojni občini. Dotični deželno-zborski zakon potrdil je cesar.

Novi praški župan dr. Podlipný in „Katolícké Listy“. — Z novim letom je začel izhajati v Pragi dnevnik „Katolícké Listy“. Izdaje ga ob podpori višjega in nižjega duhovenstva češkega delniško društvo sv. Vojteha. Ta v pravem katoliškem duhu urejevani list piše ob izvolitvi dr. Podlipnega za župana zlate Prage v svoji 6. številki t. l. tako-le: „Priznavamo, da nam jako ugaja, da se je dokončal razljučen bratski boj v mestni hiši. Želimo le, da bi bil mir trajen. Osobnosti, zaradi katerih sta si ležali obe stranki v laseh, naj stopijo v ozadje. *Salus reipublicae suprema lex esto*“ (Blaginja domovine bodi najvišja zapoved.) Isti časnik poroča v 9. številki: „Sprejemši volitev, imel je dr. Podlipný miren domoljuben govor ter završil ga: Prejšnji gospod župan je slovo jemaje od svojega urada zaklical: „Bog blagoslovi našo „matičko“ Prago: jaz pa pristavljam: Človek, potrudi se in Bog te blagoslovi!“ — Kaj ko bi drugod utegnili voditi one, ki se sami nazivljajo „katolike“, načelo: „Calumniari suprema lex esto!“

St. Jurij ob južni železnici, to je čisto slovenska občina s slovenskimi odborniki in vender uraduje le — nemški! Občina, ki je dala slovenskemu narodu dičnega skladatelja Benjamina Ipavca, morala bi dajati čast slovenskemu jeziku.

Deželna komisija za agrarne operacije. Člani te komisije za leta 1897.—1899. so: višesodni svetnik g. Albert Levičnik in sodni svetniki: g. Josip Martinak, g. Karol Pleško in g. Ivan Vencajz; namestnika pa sta sodna svetnika g. Schneditz in g. Karol vitez Strahl.

Deželni zbori, razven moravškega in dolnjeavstrijskega, sklicani so na dan 26. januarja t. l.

Novi državni zbor snide se bržkone že koncem meseca marca.

Rovškov fotografski zavod v Ljubljani. Najlepša fotografska dela izvršuje v Ljubljani g. Davorin Rovšek. Mož je Slovenec, torej naše gore list. Vsem rojakom smemo Rovškov zavod priporočati. Krasno je njegovo delo slika „Ljubljana od južne strani“, ki je sedaj razstavljena v prodajalnici g. Fr. Kollmanna. Posneta je z odra zvonikov trnovske župne cerkve — seveda odra ni več danes — in je že radi tega zanimljiva, ker slike Ljubljane s tako visokega stališča še nimamo. Velika je okoli 90 cm., cena 7 gld. Dobivale pa se bodo tudi manjše slike s primerno nižjimi cenami.

Družbi sv. Cirila in Metoda v korist priredili so dne 17. t. m. nekateri člani slovenskega gledališča akademijo na Vrhniki. Največ se je za to trudil župan in dež. posl. g. G. Jelovšek.

Jakob Samec, oče slovenskemu pisatelju dr. Maksu Samcu, umrl je dne 4. januarja t. l. v Arclinu pri Vojniku v 79. letu svoje dobe.

Samonemški poštni pečatniki: K. k. Stadtpostexpedition No. I. Laibach; k. k. Stadtpostexpedition No. II. Laibach; Laibach Bahnhof; Lukovitz; Oberlaibach; Birkendorf; Lengenfeld; Zoll; Idria; Neumarkt; Aich bei Laibach; Saurach; St. Martin bei Littai; Zwischenwässern; Veldes; Brunndorf; Unter Hrušica; Sagor; Altenmarkt bei Rakek; Billichgratz; Niederdorf bei Reifnitz; St. Peter in Krain; Bischoflack; St.

Peter bei Görz; Banjaloka in Krain; Ternova bei Görz; Neudorf bei Rakek. (Dalje š.) Ilirska Bistrica in Postojina imati sicer dvojezične pečatnike, a rabiti prečesto samonemškega. Slovenski občinski zastopi in stranke, ganite se!

Razprava proti morilcema Josipa Ostromana. Dne 2. avgusta 1896. prebodel je laški občinski stražar Josip Radoslavič s svojo sabljo prsa mlademu Hrvatcu Josipu Ostromanu, ker je ta le mirno pel hrvaško pesem. Kakor znano, Ostroman je na licu mesta umrl. Te dni se je vršila porotna razprava v Gradcu; Josip Radoslavič obsojen je na dve leti težke ječe, Ivan Skopinič pa le na tri dni zapor. Priče so izpovedale, da je Radoslavič zabodel Ostromana, ko je ta bil uklenjen, a Skopinič da je s sabljo sekal po nogah.

Shoda v Lescah dne 17. t. m. udeležilo se je nad 300 gorenjskih mož, sosebno iz Podnarta in okolice, dočim so bile druge občine zastopane le po svojih županih in občinskih svetovalcih. Shod otvori g. dr. Gregorič. Izraža veselje, da ravno ta oblika udeležba najbolj dokazuje zanimanje za politično delovanje. Poučevati moramo jeden drugega, da poizvemo mejsebojne težnje. Predsednikom shoda izvoljen je bil g. Pogačnik iz Podnarta, podpredsednikom g. Kocijančič, zapisnikarjem g. Župan iz Kamne Gorice. Prvi govornik dr. Gregorič je govoril o namenu današnjega shoda. Ker se slišijo razna mnenja in se po naših dnevnikih ne baš laskavo o njem govori, izjavlja, da on ne kandiduje, in naj se zaradi tega morebiti razburjeni duhovi pomirijo; tudi noče nesloge sejati med volilci; govoriti hoče za složno delovanje naroda, in te pravice govoriti k narodu ne more mu nikdo kratiti. Govori se sedaj mnogo o spravi državnozbornih slovenskih poslancev na Dunaju. Bog daj, da bi se sprava uresničila. A pri tem ne smemo ostati, sprava mora biti na celi črti, v deželnem zboru in, kar je najbolj važno, tudi v — narodu. Sicer nima sprava nobenega pomena, in bi bila taka pogajanja nekaka — zavarovalnica za mandate, in bi se po končani in zavarovani volitvi bojni ples iz nova začel. Jedna slovenska stranka bodi na Kranjskem, kakor v drugih slovenskih pokrajinah. Ako se ozremo na glasovanje naših državnih poslancev na Dunaju, ne vidimo nobenega razločka med katoliško narodnimi in narodnimi poslanci s Kranjskega. Vsi razven jednega so glasovali proti splošni direktni in tajni volilni pravici, akoravno so se doma za njo vsi nauduševali; vsi so glasovali razven jednega proti Kaizlovemu predlogu, da naj se malim kmetom več olajšave da pri odpiru zemljišnega davka in naj se toliko ne gleda na veleposestnike. Vlada je hotela preprečiti splošno direktno in tajno volilno pravico, in zaradi tega se je odkazala ta stvar deželnim zborom. Ti se pa pozneje snidejo, in mej tem časom se bodo državnozbornske volitve že izvršile in bodo zopet za dobo 6 let stara volitev v veljavi. Državni zbor bi imel popolnoma drugačno obliko, ko bi se direktno in tajno volilo, ali tega se nekateri mogočneži boje. Če so torej slovenski državni poslanci tako složno glasovali na Dunaju, zakaj bi se narod doma prepiral in lasal. Volilci morajo od poslanca zahtevati, da je odločno naroden, ker se nobenemu narodu v Avstriji tako hudo ne godi, kakor nam Slovincem. Poglejmo obupni boj v Istri, na Goriškem, na Koroškem! Obmejni Slovenci napenjajo svoje zadnje moči proti navalu Nemcev in Lahov. Tako daleč je že prišlo, da na nagrobni kamen, kjer vlada večni mir, ne bi smela priti slovenska beseda. Na stotine otrok nima pouka v materinem jeziku. Ali to ne bije naravnemu zakonu s pestjo v obraz? Poslanec mora tedaj čutiti narodno in tudi v tem zmislu delovati. Poslanec mora biti veren. Braniti mora vero, katera je prerodila ves svet; spoštovati jo mora. Pridejo postave ali predlogi, ki so naperjeni proti veri, tu mora ustati in pokazati se v dejanju moža, in ne samo z besedami na shodih poudarjati katoličanstvo. V besedi in dejanju bodi katoličan, da brani vero, kadar je v resnici v nevarnosti. V državnem zboru stavljen predlog, naj se nezakonska zveza

prepove, moral bi podpisati vsak, kdor pozna pomen in važnost cerkvenega zakona.

Poleg tega mora biti tudi poslanec socialno naobražen. Poznati mora težnje raznih stanov, sosebno tu pri Gorenjeh kmečkega stanu. Poslanec mora biti vedno v dotiki z volilci, da izve, kaj hočejo; volilci morajo vedeti, kaj dela poslanec v državnem zboru. Zaradi tega naj bo, če je le mogoče, poslanec rojak dotičnega volilnega okraja; narod naj pa prebira časnike, da se pouči, kaj se godi v politiki in kako deluje poslanec. Na tak način postavijo se volilci na neodvisno svoje stališče, prično samostojno misliti in organizovati se. Kmetje naj se združujejo, kakor se združujejo delavci in obrtniki, da bodo imeli politično in socialno več upliva. Končavši svoj govor, poudarjal je govornik, da ni hotel nikogar žaliti, ampak samo povedati resnico. G. prof. Tomo Zupan, živahno pozdravljen, naznanja zboru, da je dobil od odličnih mož volilnega okraja poziv, naj preuzame kandidaturu za mandat gorenjskih kmetijskih občin. Ni se rad udal. Premislil je tek dosedanjega življenja svojega in morda bi bil na podlagi dosedanjih svojih izkušenj zmožen kot državni poslanec delovati za vero, cesarja, dom. Domačin je. Časti ne išče. Od mladostnih nog do danes ostal si je enak. Ko bi hotel sebičen biti, pozna dobro pota, po katerih se marsikaj doseže. A sebe ne išče. Za slogo bode, kakor je bil vedno za njo v družbi sv. Cirila in Metoda. Ta družba je tudi menda edina, ki je ohranila slovensko slovo. Za vse stanove, sosebno za kmeta bo. Deloval bo za krščansko socialne reforme ter pojde v jugoslovanski klub. Če njega ne volijo, volijo naj vsaj značaj moža. G. Počučnik iz Podnarta tudi naznanja svojo kandidaturu. Poudarja, da velikih zaslug g. prof. Tomu Zupanu ne more nihče zanikavati. Dasi ima g. profesor take vrline in tako preteklost, s katero se on ne more ponašati, vendar uzdržuje svojo kandidaturu. Skrbel bode za kmeta. Grof Hohenwart je bil sicer dober politik, a da je zastopnik gorenjskih kmetijskih občin, tega ni vedel. Tudi sloge ne bode rušil. G. Zupan iz Kamne Gorice tudi poudarja, da je malo tako zaslužnih in delavnih mož, kakor je g. prof. Tomo Zupan, vendar se izjavlja proti tej kandidaturi. Zahteva, naj se glasuje. Glasovanje se sicer izvrši, od raznih strani se pa poudarja, da glasovanje ni na mestu, ker občine niso sorazmerno zastopane in ker se v tako kratkem času še ni možno odločiti. G. Zupan iz Kamne Gorice se zahvali g. dr. Gregoriču na stvarnem govoru, čemur zbor soglasno pritrdi, g. prof. Zupanu pa izroče gg.: Iv. Kavalir, I. občinski svetnik iz Rateč, Jakob Janša z Dovjega, Ivan Jan, župan iz Begunj, Luka Grilc iz Žapuž, Anton Keržičnik, župan na Breznici, Egid Jeglič, svetov., Jakob Peternel, župan na Bledu, Anton Vovk na Bledu, Avsenik iz Begunj, J. Čop, občinski svetnik na Breznici; iz Kranjske gore: Fran Budinec, župan, Anton Slavec, odbornik, Ivan Arih, občinski svetnik, Gašper Lavtižar, I. občinski svetnik, Gašper Šaffmann, občinski svetnik, Janez Hlebanja; Rihard Šraj, posestnik na Bledu, Anton Zupan, občinski odbornik, Ivan Žark, občinski odbornik iz Lesec, Jos. Walland, posestnik iz Lesec, Jakob Kapus, Ivan Rus z Bleda, Urh Mandelc iz Žapuž, Janez Gogala s Studenčic, Jos. Gogala, posestnik iz Nove Vasi, Iv. Prešern, občinski odbornik z Breznice, Iv. Grom, posestnik v Smokuči, Jožef Muzej, občinski odbornik iz Lesec, Jožef Resman, z Zgoše, J. Rakovec, odbornik iz Begunj, Meršol, župan v Lescah, Janez Jeglič, I. svetovalec v Begunjah, Matija Čop, I. obč. svetov. na Breznici, J. Pretnar, posestnik in trgovec na Bledu, Fran Walland, posest. in trgovec, Janez Jalen, pos. v Smokuči, Matevž Golmajer, posestnik, naslednje pismo:

Velečastiti gospod profesor! Udani Vam podpisanci usojamo si izjaviti, da je že dolgo naša in vseh zavednih Slovencev želja, da bi Vi, velečastiti gospod, zastopali naš narod na odličnem mestu. — Nevenljivih zaslug ste si priborili za naš narod, zlasti kot prvomestnik naše družbe sv. Cirila in Metoda, braneč našo

deco, upanje naše, potujčevanja. Z upravičenim zaupanjem se torej obračamo do Vas, svojega rojaka, da bi blagovolili preuzeti kandidaturu za državni zbor v našem okraju. — Srčno nas veseli, da se je tudi večina duhovnikov v našem okraju odločila za Vas in Vam že poslala jednako prošnjo. Zmaga Vam je torej v našem okraju takorekoč zagotovljena. — Ako sprejmete kandidaturu, boste preprečili tudi mnogo toli nepotrebnega političnega boja. — Nadejaje se, da blagohotno sprejmete našo željo in prošnjo, klanjamo se velespoštovanjem volilci kmetijskih občin okraja radovljiškega.

Književnost in umetnost.

Slovenka, glasilo slovenskega ženstva. Prva številka tega lista došla nam je kot priloga „Edinosti“ z raznovrstno vsebino. Naše mnenje o tem listu je tole. List je prepotraben; izpolnjeval bode izvrstno svojo nalogo. Uredništvo „Slovenke“ je razvilo tako lep program, da se mora temu vsak Slovenec od srca veseliti. Probuja in odgoja našega ženstva v narodnem duhu ni mala stvar, kakor je sploh težavno delo ledino orati. Hvala Bogu, po vsej Sloveniji našla bode „Slovenka“ probujenih sestic; s temi se bode združila, organizovala in zmagala. Ponosni smo na to, da je ob meji, v Trstu, zagledala beli dan vrta „Slovenka“, kar je tudi značilno. List bode neizmerno koristil slovenski stvari, in zato ga srčno pozdravljamo, želeč mu mnogo naročnic in naročnikov.

„O mraku“. Pesmi za srednji glas s spremljevanjem klavirja zložil K. Hofmeister. Za ložil L. Schwentner, knjigotržec v Brežicah. Cena 1 gld. Pesmi so: Poletna noč, O takrat!, Pod snegom, Večerna pesem. Te najnovejše skladbe našega izvrstnega skladatelja g. K. Hoffmeistera priporočamo toplo slovenskemu občinstvu. Zajedno pa tudi moramo pohvaliti podjetno tvrdko L. Schwentner v Brežicah, katera pridno zalaga slovenske skladbe.

„Nada“, jako krasni ilustrovani list, izhajajoč po dvakrat na mesec v Sarajevu, izenadila nas je v svoji drugi letošnji številki s fino izdelanimi ilustracijami Blejskega jezera z otokom in gradom, kmetijske hiše iz okolice blejske, vasi Gornje Gorje v bližini Bleda. Nadalje prinaša podobe: gorska kola, hiša v Bledu, Babin zob pri Bledu, kmetica iz okolice blejskega jezera, slap Peričnik v bližini Bleda, lesena kmetijska kočica v blejski okolici. Ilustrovatelj L. Kuba je izborno izvršil vse te slike. Značilne so posebno hiše iz okolice Bleda, nad vse istinit je pa kos vasi Gornje Gorje s senoski, odhajajočimi na košnjo. — Pri tej priliki omenjamo, da je sotrudnik „Nade“ naš pesnik Simon Gregorčič, ki je lani priobčil v tem listu krasno filozofsko pesem „Oblakom“.

„Uradni list“ c. kr. okrajnega glavarstva v Celju je prišel reven na ta svet. Kakor „Doma“ je poročal, je celih 7 notic! Tiska se z istimi črkami, kakor „Deutsche Wacht“. Našla slika priliko.

„Slavische Anthologie“ (Slovanski cvetnik). Izšla je v Stuttgartu v Cottovi zbirki „Bibliothek der Weltliteratur“. Cena 1 marka. To zbirko slovanskih pesmi v nemškem prevodu uredil je vseučiliščni profesor dr. Gregor Krek. Slovensko pesništvo je v tej zbirki lepo zastopano.

Zanimljivosti.

Goriški deželni glavar grof Fran Coronini podaril je tudi letos vso svojo letno plačo 2000 goldinarjev zakladu v podporo ljudem, za delo nesposobnim.

Gradnja državnega telefona v Ljubljani. Po ukazu visokega c. kr. trgovskega ministerstva z dne 16. decembra 1896, št. 67081 namerja se graditi državni telefon v Ljubljani, ako se prijavi pri c. kr. poštne in brzojavne vodstvu v Trstu do 31. januarja 1897 dovoljno število udeležencev.

Z zgoraj omenjeno telefonsko napravo bi se po telefonskem ukazu z dne 7. oktobra 1887 št. 28.329, (drž. zak. št. 116 ex 1887) telefonski zvezale s c. kr. poštne in brzojavne uradom

v Ljubljani 1 (telefonsko centralo) upravne pisarnice, tvornice, poslovnice vseh vrst, potem kolodvori, hoteli, gledišča i. t. d., slednjič posamezna stanovanja, ter bi se prepustile te naprave dotičnim udeležencem v porabo proti plačilu določenih pristojbin.

Udeleženci omenjene telefonske naprave prijavijo naj svoj pristop s pismenimi, s 50-krajcarskim kolkom prevedenimi ulogami najdalje do 31. januarja 1897 pri c. kr. poštne in brzojavne uradu v Ljubljani. V tej ulogi — obrazec dobiva se brezplačno pri c. kr. poštne uradu v Ljubljani — morajo pristopniki izjaviti, da se v zmislu § 28. v uvodu navedenega telefonskega ukaza podvržejo vsem določbam, ki so glede na pravno razmerje med c. kr. pošto in brzojavno upravo in udeleženci vsakočasno veljavne.

Podrobne določbe poprej navedenega ukaza z dne 7. oktobra 1887, tiče se gradnje telefonov, ugledati se morejo tudi pri c. kr. poštne uradu v Ljubljani 1; ravno tam se dobe tudi posebni natisi teh določeb po 10 novč.

Grof Josip Šturm, kandidat antisemitov za V. dunajski okraj in rodom Slovenec, premagal je pri dopolnilni deželnozborni volitvi dne 11. t. m. liberalnožidovskega kandidata.

Jan Neruda o Židih. „Nové listy“ imajo v zadnji svoji številki zanimljiv članek: „Jan Neruda in Židi“. Jan Neruda, znameniti češki publicist, pesnik in pisatelj, piše o Židih: „Če se govori o Židih, treba je pomniti dvoje: Židi so narod čisto svoj in sam za se in češkemu narodu so popolnoma tuj narod. Naj poudarjajo n. pr. na Dunaju, da so Nemci, je vendar to baš tako malo res, kakor to, da bi bili na Francoskem Francozi; povsodi so v prvi vrsti Židi. Mnogo se jih po deželah, kjer slučajno živé, priznava k tej ali oni politični stranki, — vendar se ne prišteva v svoji notranjščini nikdar nihče k tuji narodnosti, naj si sam ne zna niti besede materinega svojega hebrejskega jezika. . . . Dasi so raztreseni po vsem svetu, imajo navzlic temu neizbrisno narodno zavest in jedno veliko narodno idejo. . . . Vsaki izmed njih je Žid. . . . Statistika jih šteje povsodi posebe; niti pri nas jih ne štejejo med Nemce; morajo že imeti tehtne razloge zato. Nikoli se ne sliši „židovski Nemec“, „židovski Poljak“, temveč vedno le „poljski Žid“, „ruski Žid“. . . . Med ruskim in poljskim Židom ni nobenega narodnega sovraštva, kakor med Rusi in Poljaki. . . .“

Lakota in kuga v Indiji. Vsled slabe letine nastala je v Indiji splošna beda. Do 750.000 ljudi živi ob miloščini. V krajih, kjer so prebivalci zelo prizadeti, poskočila je cena žitu za dvajsetkrat. Angleška vlada, ki vodi upravo, ni se niti ganila, da bi pomagala ljudstvu, dasi je vedela za nesrečo. Celo tajila je lakoto, češ, da se narodu v Indiji dobro godi. Posledica tej nebržnosti je to, da se je lakota pridružila kuga, ki hudo razsaja v Bombaju in zahteva mnogo žrtev. Bati se je, da se kuga zanese i v druge dežele. Indijski romarji, ki hodijo vsako leto v Meko, zatrositi utegnejo kugo v Turčijo. Mejnarni zdravstveni svet v Carjigradu sklenil je prepovedati romanje v Meko, toda Turčija se tej prepovedi odločno upira. Najvišji zdravstveni svet na Dunaju bavi se je tudi z indijsko kugo in je sklenil, da je poskrbeti za to, da se ne uvaža iz Indije k nam blago, po katerem bi se kuga razširila v Evropo. Tudi Turkom v Bosni in Hercegovini bode se prepovedalo romanje v Meko radi indijske kuge.

Najnovejše vesti.

Dne 21. t. m. se je sprejel v državnem zboru zakon o kongruu. Vsem duhovnikom v Avstriji se zboljša plača za dva milijona. Precej na boljšem bodo v prihodnje nekateri župniki, ker se ne bodo v kongruo uštevale ustanovljene maše. Malo milosti so pa pri ministru Gautschu glede na plače naši kapelani in penzionisti, kar je gotovo krivično. Zakon je precej šel v gosposko zbornico.

Zakon o imuniteti poslancev je bil sprejet po odsekovem predlogu. Poročal je g. dr. Ferjančič. Žal, da pojde ta zakon v arhiv počivat, ker mu vlada nasprotuje.

Pri zakonu o vračanju posojila ljubljanskim obrtnikom je poslanec dr. Ferjančič dne 21. januarja čvrsto poudarjal, da ni pametno iskati razločka med potrebnimi in manj potrebnimi obrtniki in trgovci in da naj se za vse določi rok vračanja z dnem 1. januarja 1901. Zbornica je sprejela odsekov predlog in sicer na priporočilo dr. Russa, ki je pravil, da je njegovo očetovsko hišo potres v Ljubljani porušil, pa je vender zoper Ljubljance govoril.

Državni zbor je bil razpuščen dne 22. t. m. brez navzočnosti Nj. Veličanstva.

FRANC ČUDEN,

urar,

Mestni trg, LJUBLJANA. Mestni trg.

Letošnja slaba kupčija primora me, ker mi je ostalo veliko blaga, prodajati po najnižji ceni in deloma pod svojo ceno, da razprodam nekaj svoje velike zaloge. Priporočam torej vsakemu svojo bogato zalogo zlatih, srebrnih in stenskih ur, verižic vsakovrstne zlatnine in srebrnine ter vabim slehernega, naj si blagovoli pri nakupovanju ogledati mojo zalogo. Zagotavljam najsolidnejšo postrežbo po kolikor mogoče nizkih cenah. (32-1)

Spoštovanjem

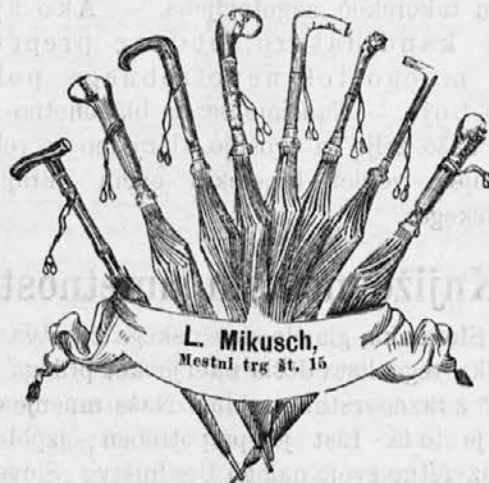
FRANC ČUDEN.

Melusine- ustna in zobna voda

deluje izborno proti zobobolu in gnjilobi zob, utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust 1 stekl 50 kr.

Jedina zaloga

lekarna M. Leustek v Ljubljani, Resljeva cesta št. 1, poleg mesarskega mosta. (24-1)

priporoča

svojo bogato zalogo vsakovrstnih
dežnikov in solnčnikov
po najnižji ceni. (33-1)

Njegova Svetost

Papež Leon XIII.

naročil je po svojem zdravniku profesorju dr. Laponij-ju lekarnarju **PICCOLI-JU** v Ljubljani najsrčnejšo zahvalo za Njegovi Svetosti vposlano

tinkturo za želodec.

Omenjeni zdravnik, kakor veliko drugih odličnih profesorjev medicine so **Piccoli-jevo tinkturo za želodec** preskusili, ter jo priporočajo kot izvrstno krepilo za želodec, ktera krepeča želodec, pomnožuje tek ter pospešuje prebavljanje in čiščenje. Cena: 1 steklenica 10 kr., 12 steklenic z zavijem 1 gld. 36 kr., poštna pošiljatev 70 steklenic 6 gld. 50 kr.

Najvišje priznanje (28-1)

lekarnarju **PICCOLI-JU** v Ljubljani kot prirejevalcu **kapljic za želodec**, ktere je z zadovoljnim uspehom Nj. c. in kr. Visok. prejasna gospa prestolonaslednica vdova nadvojvodinja

Štefanija.

izvolila opetovano uporabiti. — Cena steklenici 20 kr., 10 steklenic 1 gld. 50 kr. Naročila izvršuje točno proti podvzetju lekarna G. Piccoli v Ljubljani.

Avgust Erzin.

Ljubljana. Kravja dolina št. 18. (Radeckega cesta) priporoča (27-1)

svojo bogato zalogo premoga.

Cene:

Trboveljski premog 50 kilo 46 kr.

Kočevski „ „ „ 34 „

Drva žagane in sekane 50 kilo 50 kr.

Na prodaj je za (29-1)

5000 gld.
jednonadstropna hiša

v Vodmatu

obsezajoča 4 stanovanja in 12 let oproščena davka.

Poizve se natančneje pri tvrdki A. Hauptmann, Sv. Petra cesta v Ljubljani.

Brata Eberl,

Ljubljana, Frančiškanske ulice št. 4.

Pleskarska mojstra (4-4)

c. kr. državne in c. kr. priv. južne železnice.

Slikarja napisov, stavbinska in pohišvena pleskarja.

Tovarna za oljnate barve, lak in pokost.

Zaloga originalnega karbolineja.

Maščoba za konjska kopita in usnje.

Knjigoveznica Fr. Breskvar,

preje L. Šverljuga,

pred škofojo, št. 6, poleg Katoliške Bukvarne,

se priporoča v vezanje vsakovrstnih knjig.

Molitvenike družbe sv. Mohorja po več vkup poslanih veže po primerno znižani ceni. V zalogi ima tudi za vse družbine knjige lepo izdelane platnice za knjigoveze po deželi. (19-3)

Opozarja tudi še na svoje krasno izvršene platnice za „Dom in Svet“, Wolfov slovar itd. — Naročila na kakoršnesibodi platnice izvršuje po želji ali načrtu natančno in ceno.

JOSIP PETRIČ,

čevljar,

Ljubljana, Opekarska cesta št. 32.

opozarja

cenjene podpornike domačega obrta na svojo

izbornu urejeno delavnico.

Izvršuje raznovrstno obutalo od najpriprostejšega do najfinejšega iz zanesljivega blaga prav trpežno in ceno. (18-3)

FRANC PAVŠNER,

krojač v Ljubljani,

Vodnikov trg št. 4, nasproti c. kr. gimnaziju

se priporoča preč. duhovščini in slav. občinstvu v naročila na

duhovniško in civilno obleko

po poljubnem kroju, zagotavljajoč trpežno, natančno delo, uljudno postrežbo in kar možno nizko ceno. (6-4)

Naznanilo otvoritve!

Trgovina s papirjem in pisalnim blagom v Ljubljani,

Selenburgove ulice št. 6. (Poleg nove pošte.)

Usojam se p. n. občinstvu uljudno naznanjati, da proglašam svojo prodajalnico še le danes za otvoreno, ko je dogotovljena njena oprava. Ker občujem z najboljšimi trgovskimi hišami, mi je mogoče imeti najboljše blago in postaviti najnižje cene. Prizadeval si bodem, da bodem imel vedno najnovjše v zalogi, posebno pisarniške, šolske, risarske in pisalne potrebsčine, vizitnice, kuverte in vse v to stroko spadajoče stvari. Opozarjam p. n. občinstvo na svojo povečano **knjigoveznico**, priporočujoč se za obilni obisk. (31-1)

S velespoštovanjem

J. BONAČ.

**Najboljši
fabrikat!**

I. kranjski

laneno-oljnati firnež.

I. kranjsko

čisto laneno olje.

Siccativ-firnež (sušilo)

priporoča najcenejše 26-1

Adolf Hauptmann,

I. kranjska tovarna oljnatih barv, firnežov, lakov in kleja v Ljubljani.

Ignacij Čamernik

kamnosek,

v Ljubljani, Poljske ulice 28.

Priporoča se prečistiti duhovščini za vsa

kamnoseška cerkvena dela

oltarjev, prižnic, obhajilnih miz i. t. d.

Ima tudi lepo zalogo raznovrstnih

nagrobni spomenikov

in preskrbljuje na željo cele raket.

Priporoča se tudi stavbinskim mojstrom in hišnim posestnikom za vsa stavbinska dela iz trdega kraskega kamna, katera točno, solidno in po nizkih cenah napravi. (12-4)

Brezplačno izdeluje narise, napravi obrise za cerkvena in stavbinska dela.

Trgovina s specerijskim blagom in delikatesami.

P. n.

30-1

Usojava se najuljudneje naznaniti, da sva v novi hiši na vogalu Resljeve in Sv. Petra ceste otvorila svojo trgovino

s specerijskim blagom in delikatesami.

Istotam se nahaja najina

vinarna.

Potrudila se bova z najboljšim hlagom postreči p. n. odjemalce in zadovoljiti p. n. goste z izbornimi mrzlimi jedili in izvrstnimi vini.

Z zagotovitvijo hitre in točne postrežbe bilježiva

velepoštovanjem

Kham & Murnik.

Razne vrste klobas, šunk, rib, sira i. t. d.